

Delnice Nove KBM v "smeti"?

O tem, ali bodo mali delničarji NKBM iztisnjeni ali razlašeni, se bo odločila država, ki ji ni treba objaviti prevzemne ponudbe

**IRENA FERLUGA
SREČKO KLAPŠ**

Potem ko je več kot sto tisoč malih delničarjev v odmevni javni ponudbi delnic Nove KBM decembra 2007 te kupilo po 27 evrov, so po zaustavitvi trgovanja z bančnimi delnicami na Ljubljanski borzi v začetku tedna vredne le še 0,10 evra oziroma deset centov. 151 milijonov evrov so takrat vplačali mali delničarji, ki so jih k nakupu kar 24-odstotnega deleža NKBM pozivali tako politiki kakor tudi ekonomisti in bankirji s svojim obljubami. Danes imajo le še okoli 2,60-odstotni delež, a še vedno jih je več kot 96 tisoč. Zdaj jim grozi, ne samo da bodo ob svoj tudi na kredite vplačani vložek, ampak da bodo ostali tudi brez delnic.

Zakon omogoča prav vse

"Dokapitalizacija banke je nujna. Kdo bo vplačal novo izdane delnice, je odvisno od sklepa skupščine, ki ga sprejmejo delničarji s tričetrtinsko večino prisotnega kapitala. Če bo prednostna pravica obstoječih delničarjev izključena, kar je za zdaj pričakovano, potem bo nove delnice vplačal le eden od obstoječih delničarjev: država ali celo novi delničar, tuji ali domači investitor. V tem primeru se relativni delež starih delničarjev, ki ne vplačajo novih delnic, ustrezno zmanjša. Če pa bo družba morebitno nepokrito izgubo pokrila v breme osnovnega kapitala, bo to pomenilo zmanjšanje osnovnega kapitala, razveljavitev starih delnic in šele potem izdajo novih, ki jih vplača novi investitor. Za zdaj še ni jasno, kako bo v primeru NKBM, saj še ni znan znesek potrebnega svežega kapitala, ker čakamo na rezultate stresnih testov," je pojasnil izredni profesor dr. Borut Bratina z Ekonomsko-poslovne fakultete v Mariboru.

Mali delničarji se ne morejo tolažiti niti s prevzemno ponudbo, saj je državi ni treba objaviti, ker ima skupaj s povezanimi osebami že več kot 75-odstotni delež. "Je pa država v preteklosti skupaj s povezanimi osebami kršila prevzemno zakonodajo in ji je Agencija za

trg vrednostnih papirjev odvzela glasovalno pravico iz vseh delnic. Iz tega naslova bi lahko obstoječi delničarji potencialno zahtevali odškodnino od tistih delničarjev, ki so kršili prevzemno zakonodajo," je dodal Bratina in poudaril, da delnic in premoženja ni mogoče kar izbrisati ali odvzeti po volji države. Vendar zakon o gospodarskih družbah omogoča postopke, da lahko obstoječi delničarji izgubijo svoje delnice v celoti (se razveljavijo zaradi pokrivanja izgube banke iz osnovnega kapitala).

Večina ni trgovala

Večina malih delničarjev NKBM ima svoje delnice še vedno vpisane na registrskih računih pri Klirinško depotni družbi (KDD), ker jih niso prenesli na trgovalne račune pri borznih hišah. Matjaž Titan, svetovalec uprave KDD, pravi: "Glede tega, kaj se bo z delnicami malih delničarjev NKBM zgodilo po 13. decembru, ne moremo spekulirati. Tudi če bi prišlo do izbrisa delnic zaradi izrečenega ukrepa prenehanja kvalificiranih obveznosti po zadnji noveli zakona o bančništvu, a tega nikakor ne prejudiciramo, tehnično ne bi prišlo do prenosa teh delnic na račun za opustitev pri KDD, temveč bi bile delnice izbrisane v breme računov, kjer že so, torej glede večine malih delničarjev v breme njihovih registrskih računov. Za imetnike delnic v tem primeru ni stroškov, plača jih izdajatelj." Z ministrstva za finance pa odgovorov, kako bodo ljudem pojasnili, da so ostali brez vloženega premoženja, nismo dobili.

Rajko Stanković, predsednik društva Mali delničarji Slovenije (MDS), je včeraj povedal, da so velikokrat opozarjali na nepopravljivo škodo, ki jih prinašajo spremembe bančne zakonodaje, pri čemer je razlastitev malih delničarjev NKBM še posebno problematična, glede na dve izvedeni javni prodaji delnic. "Da so v petih letih banko pripeljali na rob stečaja, nikakor ne gre pripisati le gospodarski krizi ali makroekonomskim razmeram. Za poslovnimi odločitvami banke in dajanjem kreditov stojijo podpisi posameznikov in posredno tudi članov nadzornega sveta, ki očitno niso opravili svojega dela, zaradi česar je mariborska banka zaznamovana z več 100 milijoni evrov slabitev," meni Stanković in opozarja, da za ta dejanja namesto njih danes

"odgovarjajo" delničarji in davkoplačevalci, saj bodo poleg izgube premoženja, vloženega v delnice NKBM, hkrati prispevali še davkoplačevalski denar za dokapitalizacijo banke, ki jo nazadnje država želi prodati.

Na vprašanje, ali bi morali mali delničarji dobiti odpravnino za iztisnitev in razvodenitev njihovega premoženja, Stanković odgovarja: "Absolutno menimo, da bi delničarji morali biti upravičeni do ustrezne odpravnine, saj bodisi predstavljeni podatki ob obeh javnih prodajah delnic niso bili pravi (torej so delničarji bili zavedeni) bodisi so škodo povzročile različne uprave banke in nadzorni sveti, ki škode niso preprečili (torej so delničarji zopet bili oškodovani)."

Stanković ob tem opozarja tudi na odgovornost regulatorja, Banke Slovenije, ki bi poleg uprav in nadzornikov moral skrbeti za stabilnost sistema, in očitno je še, pravi, da ustreznega nadzora ni izvajal nihče.

Kristjan Verbič, predsednik Vseslovenskega združenja malih delničarjev (VZMD), ugotavlja, da za zdaj v Sloveniji ne najdejo pravne pisarne oziroma odvetniške družbe, ki bi zastopala male delničarje zoper nekdanjo upravo NKBM in državo kot lastnika. Morda tudi zato, ker jim še ni uspelo utemeljiti namena zavajanja malih delničarjev v prosopeklih javne ponudbe delnic. "Bojim se, da se za male delničarje NKBM ne bo več dalo veliko narediti. Vsakozni smo opozarjali na neodgovorno ravnanje države ob dokapitalizacijah in razvodenitvah njihovega premoženja. Pričakujemo upravičen revolt več kot 96 tisoč malih delničarjev NKBM, ki so bili v tej zgodbi najbolj opeharjeni." Verbič je še dejal, da sicer ne želi ljudi pozivati na ulice, a da je nedavno sodeloval na protestih v Madridu, ko so razjarjeni delničarji protestirali pred centralno banko Španije zoper Bankio, in tako zgovorno opozorili na razmislek o kratenju pravic malim delničarjem.

Več kot 110 tisoč **malih delničarjev** je decembra 2007 vplačalo 151 milijonov evrov delnic Nove KBM, danes so te vredne le še dobrega pol milijona evrov. (Sašo Bizjak)

Novelo zakona vložili v ustavno presojo

Kristjan Verbič, predsednik **VZMD**, je včeraj še povedal, da so preko Odvetniške pisarne Kunič v imenu 250 imetnikov podrejenih obveznic slovenskih bank, ki jim grozi, da bodo ostali brez svojih naložb, na Ustavno sodišče vložili pobudo za oceno ustavnosti novele Zakona o bančništvu (Zban-1L). S pravnimi postopki nameravajo vztrajati vse do Evropskega sodišča za človekove pravice, je še dejal Verbič in se čudil, da je Ljubljanska borza v začetku tedna zaustavila trgovanje z bančnimi obveznicami in delnicami, saj bi, če

je imela podlago za to, to lahko storila že veliko prej. Tudi Društvo **MDS** je za ustavno presojo novele Zban-1, predlagalo pa bo tudi začasno prepoved izvajanja določil novele. **(ski)**

Aleš Hauc ne komentira

Na vprašanje, kako komentira zamrznitev trgovanja z delnicami NKBM in kako bo malim delničarjem pojasnil, da bodo izgubili svoje premoženje, ker so z nakupom delnic NKBM verjeli v banko, je **Aleš Hauc**, predsednik uprave banke, skopo pisno odgovoril: "Odločitev Ljubljanske borze nima nikakršnega vpliva na redno bančno poslovanje, ki ostaja varno in stabilno. Na spremembe v lastništvu **malih delničarjev** zaradi pričakovane dokapitalizacije večinskega lastnika Republike Slovenije pa banka nima nobenega vpliva." **(tr)**

